

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY
ČESKÉ REPUBLIKY

VÝSLEDKY ŠETŘENÍ SP ČR A ČNB V NEFINANČNÍCH PODNICÍCH

4. ČTVRTLETÍ 2019

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY
ČESKÉ REPUBLIKY

VÝSLEDKY ŠETŘENÍ SP ČR A ČNB V NEFINANČNÍCH PODNICÍCH ZA 4. ČTVRTLETÍ 2019

VÝSLEDKY ZA 4. ČTVRTLETÍ 2019

VYHODNOCENÍ A KOMENTÁŘE

ZPRACOVALI: VLADIMÍR ŠTÍPEK, BOHUSLAV ČÍŽEK, ANNA NOVOTNÁ, JAN ŠEBESTA

ZPRACOVÁNO K 21. 2. 2020

O ŠETŘENÍ

- Pravidelné čtvrtletní šetření SPČR a ČNB
  - 9letá historie, 33 šetření
  - Unikátní společný projekt
    - Spolupráce významné mezinárodně uznávané měnové instituce a nejvýznamnějšího zaměstnavatelského Svazu v ČR
  - Informace od firem
    - Informace o očekávání, podnikatelském prostředí, faktorech a bariérách, ...
- **141** respondentů v šetření za 4. čtvrtletí 2019
- Databáze časových řad dostupná na stránkách ČNB:
  - http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.STROM_SESTAVY?p_strid=ACAA&p_sestuid=&p_lang=CS

SHRnutí VYBRANÝCH VÝSLEDKŮ ŠETŘENÍ – 4. ČTVRTLETÍ 2019

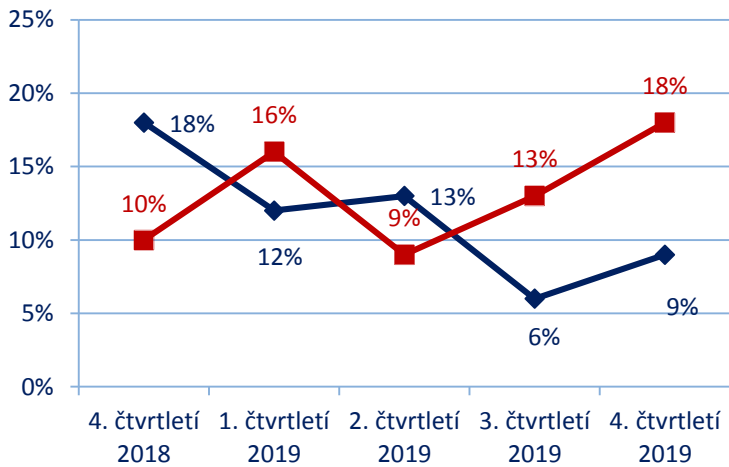
- Ke **zhoršení** došlo na konci roku 2019 v případě **domácí i zahraniční poptávky**.
- **Mzdový růst již dosáhl svého vrcholu** a trend očekávání dalšího nárůstu je mírnější. Dosavadní vysoké náklady za spolupůsobení nedostatku vhodných pracovních sil ale nadále zůstávají **významnou bariérou dalšího krátkodobého rozvoje firem**.
- Podnikatelé očekávají růst spotřebitelských cen tempem v r. 2020 nad úrovní 2 % a v horizontu **3 let předpokládají růst cen dokonce 2,60 %**.
  - Očekávání reflektují vyšší míry inflace z poslední doby.
- **Pozitivní a negativní očekávání v zakázkách jsou** pro 1. čtvrtletí 2020 vyrovnané. **V půlročním horizontu** se pozitivní očekávání zvýšilo a je dvojnásobné oproti očekávání poklesu zakázek. Závratné růsty produkce rozhodně nečekáme.
- Aktuálně je **export finančně zajištěn proti kurzovému riziku** dle šetření z 50 %, je to **náklad**, který by výrazně snížilo (vzhledem převážnému směru vývozu z ČR) **přijetí měny euro**.

FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ RŮST FIREM – DOMÁCÍ A ZAHRANIČNÍ POPTÁVKA

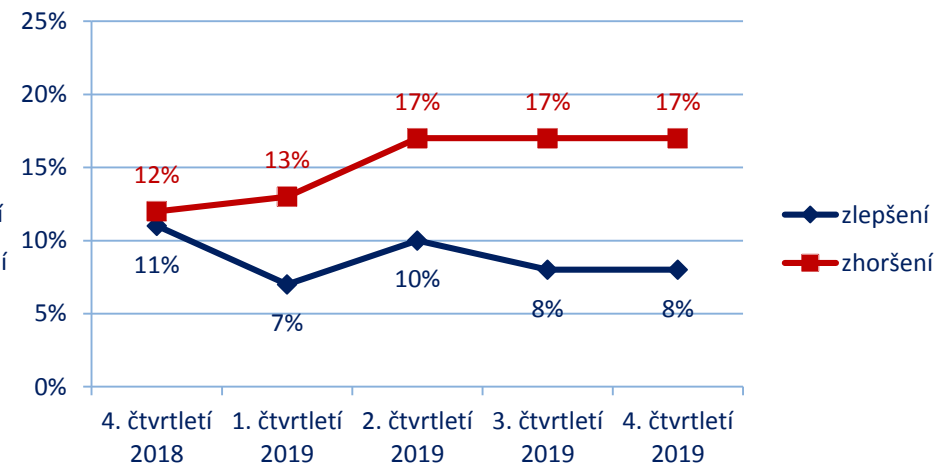
- Začíná se opět **zvětšovat rozdíl** mezi křivkami ilustrující **negativní a pozitivní hodnocení domácí poptávky**:
  - **18 % respondentů vnímá na konci roku 2019 zhoršení poptávky** jako faktoru omezující růst firmy, zlepšení vnímá jen 9 % respondentů.
- **U zahraniční poptávky bylo stejně jako v předchozích čtvrtletích vnímáno zhoršení zhruba dvakrát větší, než je pozitivních reakcí.**
- Mezi další faktory omezující růst firem zůstává jako v předchozích kvartálech:
  - vysoké náklady na práci, nedostatek kvalifikovaných pracovníků (*procentuální růst počtu respondentů, kteří vnímají zhoršení v této oblasti, se ale oproti ročnímu horizontu zastavil, hodnoty jsou mírně nižší než loni, ale i tak jsou výraznou bariérou*);
  - ceny materiálů a surovin, ceny energií (*tyto ceny nadále představují významnou bariéru*).

VNÍMÁNÍ FAKTORU POPTÁVKY

Nedostatečná domácí poptávka

Nedostatečná zahraniční poptávka

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za uvedená čtvrtletí.

Údaj představuje vnímání meziroční změny (relativní četnost). Zbývající hodnota do 100 % představuje odpověď „beze změny“.

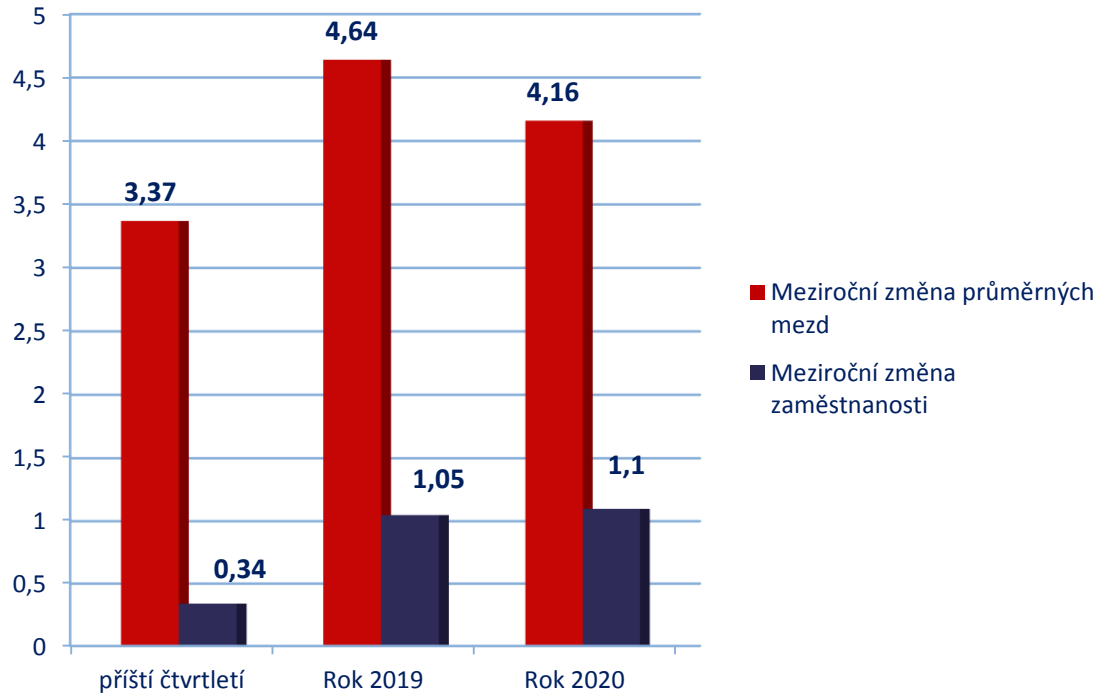
FAKTORY OMEZUJÍCÍ RŮST FIREM

Faktor:	zlepšení					zhoršení				
	4. čtvrtletí 2018	1. čtvrtletí 2019	2. čtvrtletí 2019	3. čtvrtletí 2019	4. čtvrtletí 2019	4. čtvrtletí 2018	1. čtvrtletí 2019	2. čtvrtletí 2019	3. čtvrtletí 2019	4. čtvrtletí 2019
Nedostatečná poptávka – tuzemsko	18%	12%	13%	6%	9%	10%	16%	9%	13%	18%
Nedostatečná poptávka – zahraničí	11%	7%	10%	8%	8%	12%	13%	17%	17%	17%
Nedostatek financí	7%	10%	11%	10%	14%	16%	15%	12%	15%	8%
Druhotná platební neschopnost	6%	3%	2%	4%	2%	4%	8%	4%	6%	10%
Ceny materiálů a surovin	1%	3%	2%	1%	5%	50%	47%	47%	45%	40%
Ceny energie	4%	3%	2%	5%	4%	48%	49%	41%	43%	50%
Vysoké náklady na práci	1%	1%	2%	3%	4%	57%	54%	55%	53%	51%
Nedostatek kvalifikované pracovní síly	1%	1%	2%	1%	2%	57%	52%	49%	45%	45%
Konkurence	1%	2%	1%	0%	1%	13%	15%	13%	15%	15%

Zdroj: Vlastní tabulka, šetření SP ČR a ČNB, šetření za uvedená čtvrtletí.

Údaj představuje vnímání meziroční změny (relativní četnost). Zbývající hodnota do 100 % představuje odpověď „beze změny“.

TRH PRÁCE: OČEKÁVANÉ MEZIROČNÍ ZMĚNY ZAMĚSTNANOSTI A NOMINÁLNÍCH MEZD (%)

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za 3. čtvrtletí 2019.

TRH PRÁCE: MZDOVÁ OČEKÁVÁNÍ A VÝVOJ ZAMĚSTNANOSTI

- Podnikatelé **v oblasti mezd** očekávají nadále nárůst, a to na úrovni **4 %** (odhady v rámci našeho šetření **nezohledňují faktory** jako je *výkon přesčasové práce, firemní mzdové benefity – bonusový systém, 13. plat atd.*, dále *externí vlivy jako je vývoj minimální mzdy, růst platů ve veřejném sektoru*).
- **Mzdový růst dosáhl svého vrcholu** a trend očekávání dalšího nárůstu je mírnější.
  - Dosavadní vývoj mezd (tj. vysoké náklady za spolupůsobení nedostatku vhodných pracovních sil) nadále zůstává **významnou bariérou dalšího krátkodobého rozvoje firem** v rámci stávajících kapacit a vybavenosti podniků technologiemi.

OČEKÁVANÝ CELKOVÝ CENOVÝ VÝVOJ A VÝVOJ CEN VSTUPŮ/VÝSTUPŮ

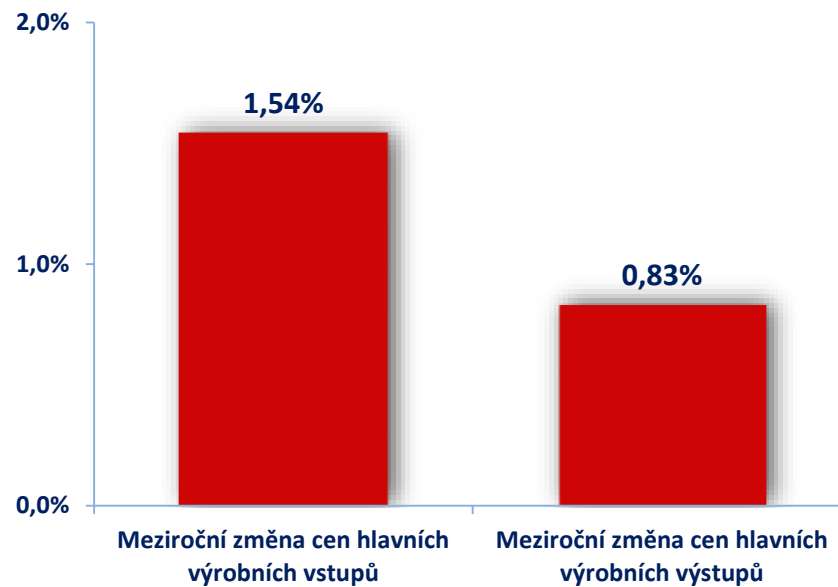
▪ Inflační očekávání:

- Podnikatelé očekávají růst spotřebitelských cen tempem **2,21 % v horizontu 1 roku** a v horizontu **3 let předpokládají růst cen o 2,60 %**.

▪ Očekávání růstu cen vstupů a výstupů:

- Nadále přetrvává nižší růstová úroveň vstupů ve srovnání s výstupy – podnikatelé musejí tento rozdíl v rámci své cenové politiky a marží absorbovat.
- Oba ukazatele jsou ale na mírně nižší úrovni oproti minulému šetření, patrně v reakci na stávající i očekávaný pomalejší ekonomický vývoj.
- Očekávání vývoje ceny **vstupů** v horizontu 1 roku je na úrovni **1,54 %** v případě vývoje ceny **výstupů** je očekávaný vývoj **0,83 %**.

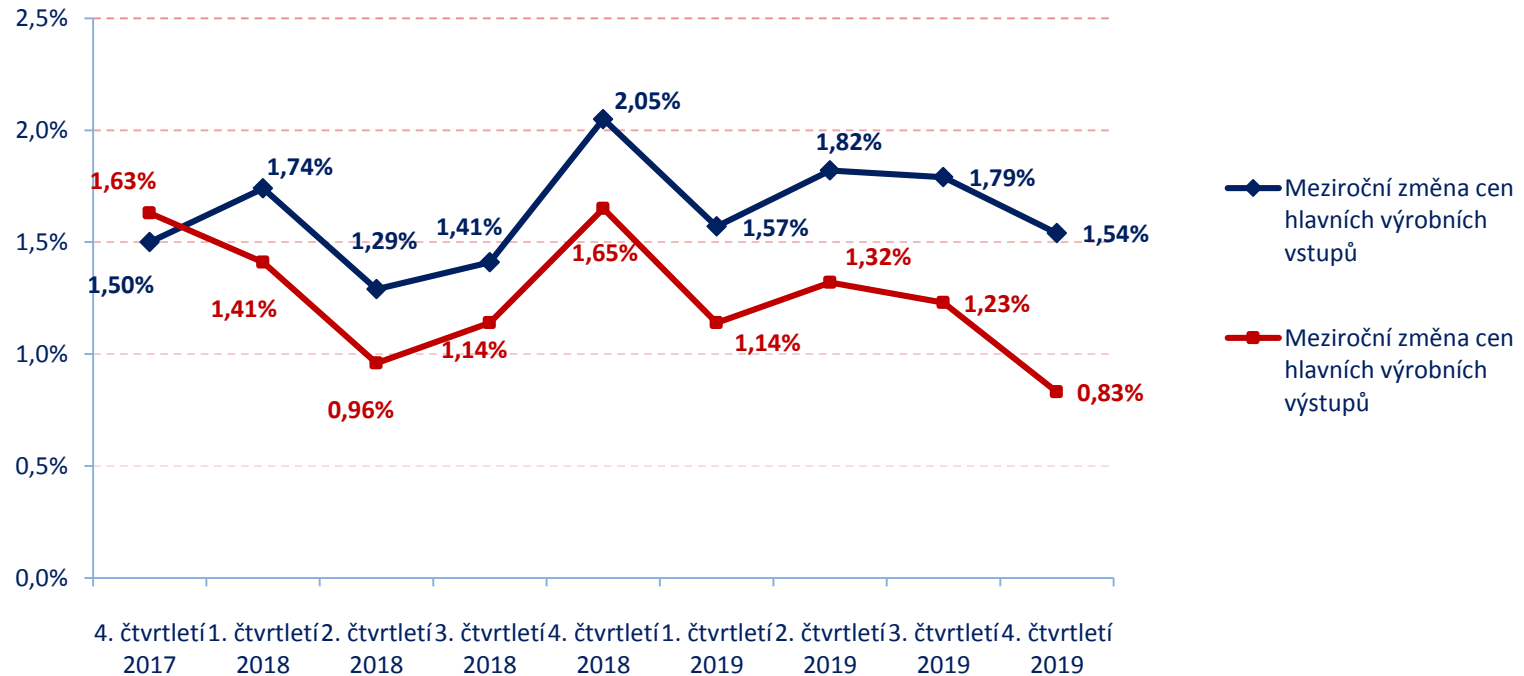
OČEKÁVANÝ „RŮST“ CEN HLAVNÍCH VÝROBNÍCH VSTUPŮ A VÝSTUPŮ NA ROČNÍM HORIZONTU

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za 4. čtvrtletí 2019.

OČEKÁVANÝ „RŮST“ CEN HLAVNÍCH VÝROBNÍCH VSTUPŮ A VÝSTUPŮ

GRAF VÝVOJE OČEKÁVÁNÍ ZA POSLEDNÍ DVA ROKY

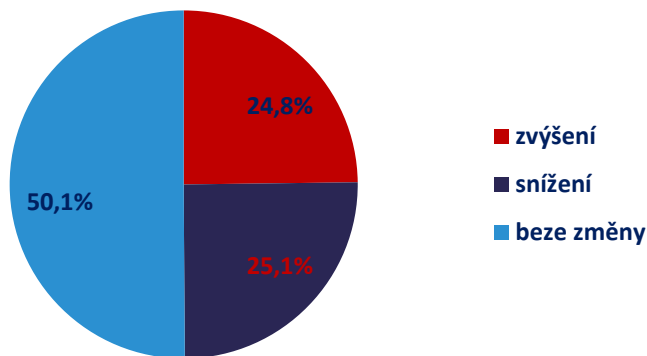

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za uvedená čtvrtletí.

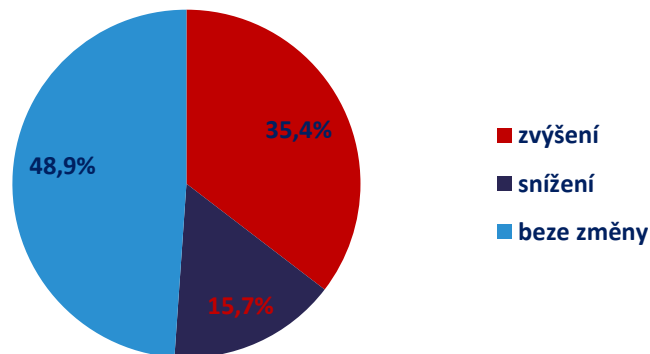
ZAKÁZKY – OČEKÁVÁNÍ FIREM

- **Pozitivní a negativní očekávání v zakázkách jsou vyrovnané.**
  - **Pozitivní očekávání pro 1. čtvrtletí 2020** je na podobné úrovni jako v předchozím šetření – očekávané snížení i zvýšení zakázek v příštím kvartále je na stejné úrovni (před rokem bylo ale pozitivních předpovědí pro oblast zakázek více, zhruba 35 %).
  - v případě **6měsíčního horizontu** se pozitivní očekávání zvýšilo z **21,9 % ve 3Q 2019 na 35,4 % ve 4Q 2019**. Zvýšení pozitivních předpovědí indikuje, že **podnikatelé v půlročních plánech nečekají další propad zakázek**.

Očekávaný vývoj zakázek v příštím čtvrtletí

Očekávaný vývoj zakázek v následujících 6 měsících

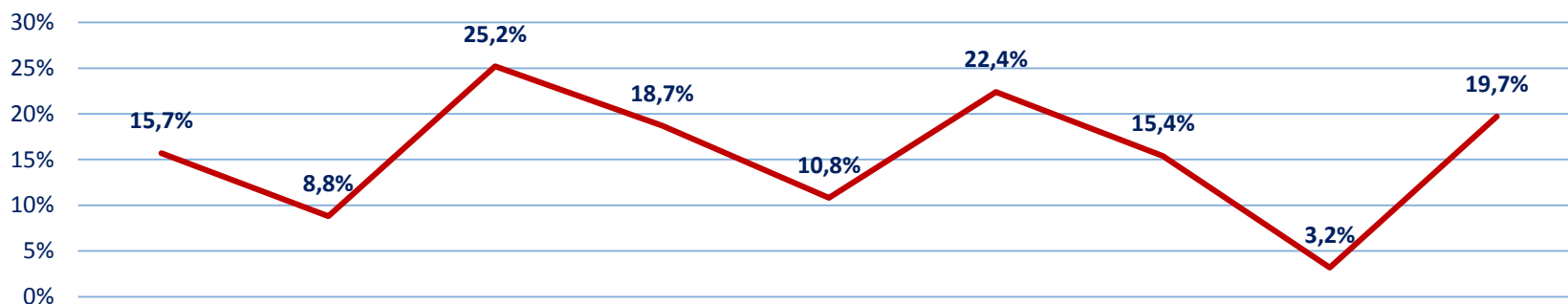

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za 4. čtvrtletí 2019.
 Uvedené procentní hodnoty představují váženou relativní četnost, vahami jsou tržby.

ZAKÁZKY

- Vážené saldo vývoje očekávání zakázek je kladné:

VÝVOJ OČEKÁVÁNÍ ZAKÁZEK PRO NÁSLEDUJÍCÍCH 6 MĚSÍCŮ – VÁŽENÉ SALDA:

4. čtvrtletí 2017 1. čtvrtletí 2018 2. čtvrtletí 2018 3. čtvrtletí 2018 4. čtvrtletí 2018 1. čtvrtletí 2019 2. čtvrtletí 2019 3. čtvrtletí 2019 4. čtvrtletí 2019

TABULKA DETAILNÍHO VÝVOJE OČEKÁVÁNÍ ZAKÁZEK:

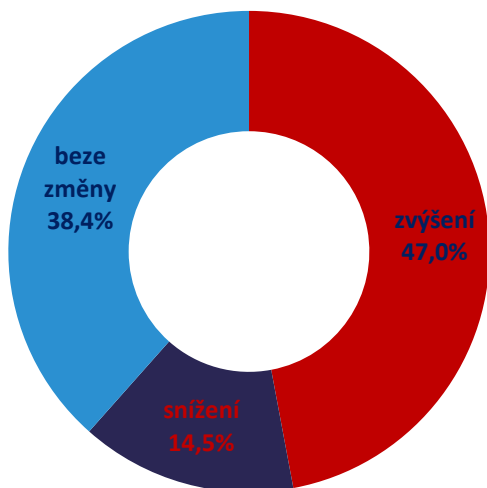
Vývoj zakázek - očekávání	4Q 2018	1Q 2019	2Q 2019	3Q 2019	4Q 2019
příští čtvrtletí					
zvýšení	17,7%	35,6%	36,5%	26,5%	24,8%
snížení	12,7%	14,3%	19,8%	24,6%	25,1%
beze změny	69,6%	50,1%	43,7%	48,8%	50,1%
vážené saldo	5,0%	21,2%	16,7%	1,9%	-0,3%
následujících 6 měsíců					
zvýšení	21,3%	31,9%	33,4%	21,9%	35,4%
snížení	10,5%	9,5%	18,0%	18,7%	15,7%
beze změny	68,2%	58,7%	48,6%	59,4%	48,9%
vážené saldo	10,8%	22,4%	15,4%	3,2%	19,7%

Zdroj: Vlastní graf a tabulka, šetření SP ČR a ČNB. Uvedené procentní hodnoty představují váženou relativní četnost, vahami jsou tržby.

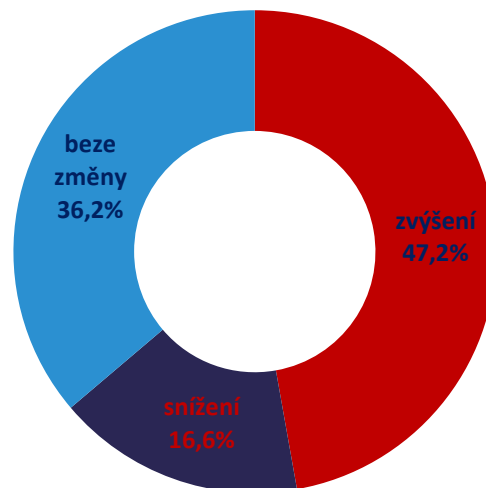
INVESTIČNÍ AKTIVITA

- **Očekávání investiční aktivity je pozitivní.** Snížil se podíl podnikatelů, kteří neočekávají žádnou změnu a zásadněji se zvýšilo očekávání zvýšení investic (z 29,8 na 47 %) a mírně se zvýšilo i očekávání snížení investic. Podobně pozitivní vývoj je i v ročním horizontu investičních očekávání.

Očekávaný vývoj investic v následujících 6 měsících

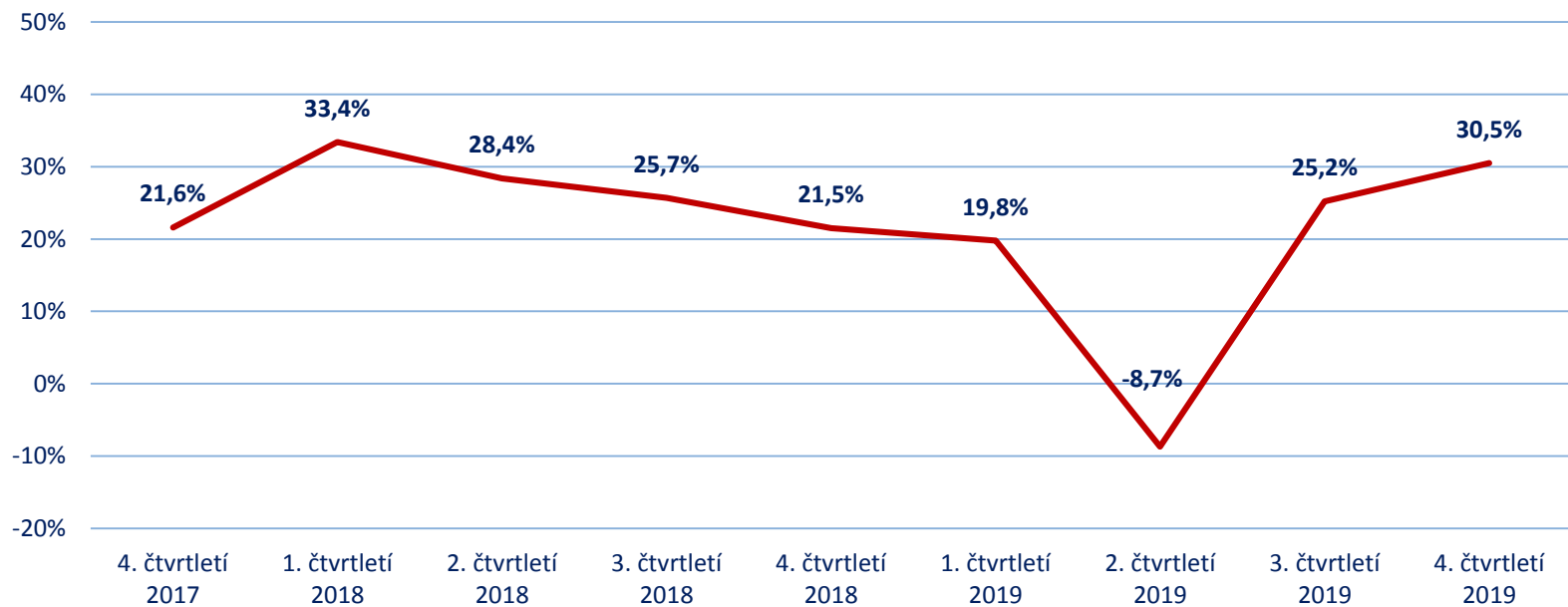
Očekávaný vývoj investic v následujících 12 měsících

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za 4. čtvrtletí 2019.
Uvedené procentní hodnoty představují váženou relativní četnost, vahami jsou tržby.

INVESTIČNÍ AKTIVITA

VÝVOJ OČEKÁVÁNÍ INVESTIČNÍ AKTIVITY PRO NÁSLEDUJÍCÍCH 12 MĚSÍCŮ – VÁŽENÉ SALDA

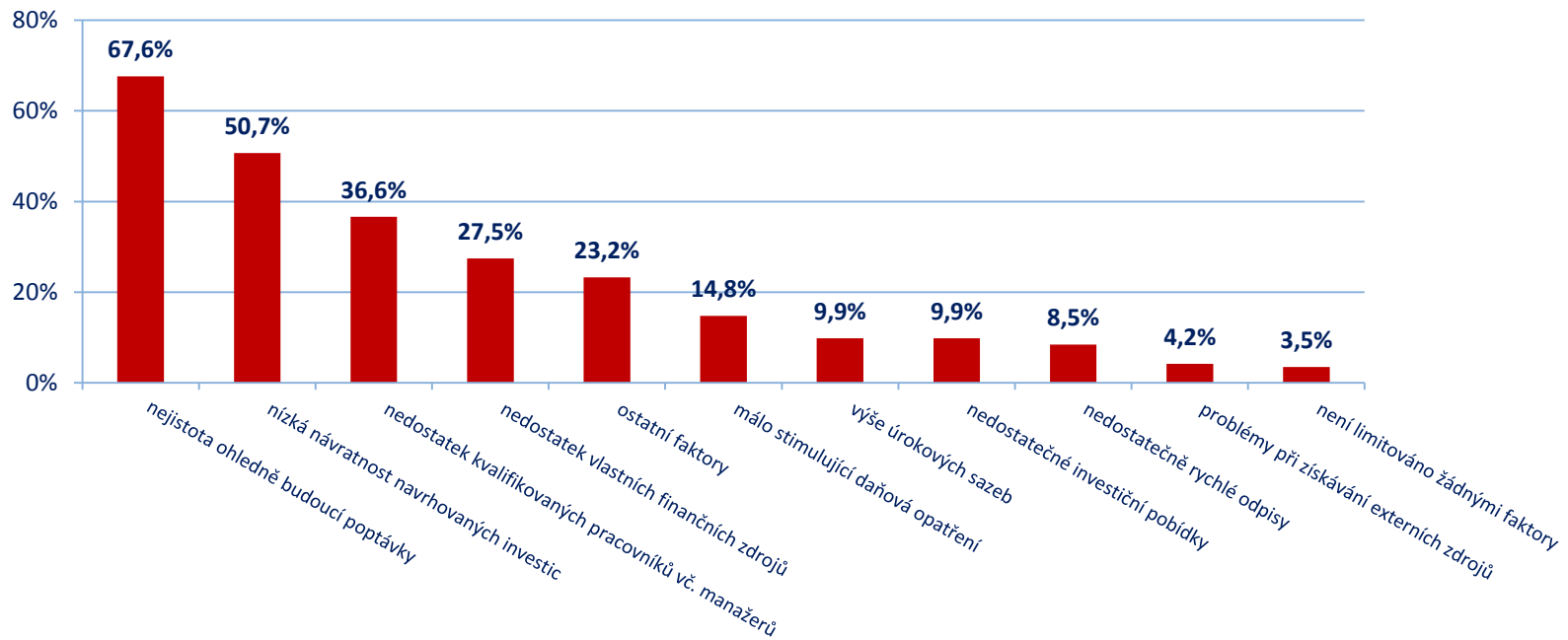
Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za uvedená čtvrtletí.
 Uvedené procentní hodnoty představují váženou relativní četnost, vahami jsou tržby.

FAKTORY LIMITUJÍCÍ INVESTIČNÍ OČEKÁVÁNÍ

- Hodnocení investičního rozhodování v r. 2019 příliš neměnilo. Na prvních čtyřech příčkách nedošlo ke změně a k limitům pro investice patří především: *nejistota budoucí poptávky, nízká návratnost investic, nedostatek pracovníků.*

LIMITY INVESTIČNÍHO ROZHODOVÁNÍ (PROCENTO ODPOVĚDÍ/FIREM Z CELKOVÉHO POČTU 132):

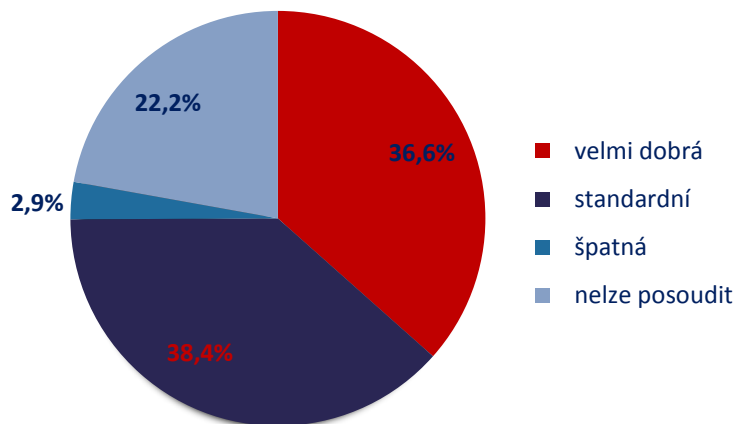

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za 4. čtvrtletí 2019.

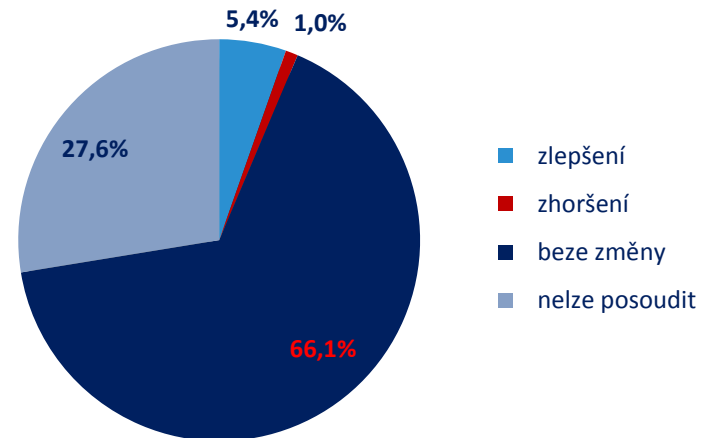
DOSTUPNOST ÚVĚŘŮ

- **Financování prostřednictvím úvěrů zůstává standardní či velmi dobré.**
  - Externí financování v aktuální fázi ekonomického cyklu není pro firmy problémem.
  - Hodnocení vývoje může být v budoucnu obtížnější s rostoucí nejistotou ekonomického vývoje.

Dostupnost úvěrů v posledních 12 měsících

Očekávání dostupnost úvěrů v následujících 12 měsících

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za 4. čtvrtletí 2019.

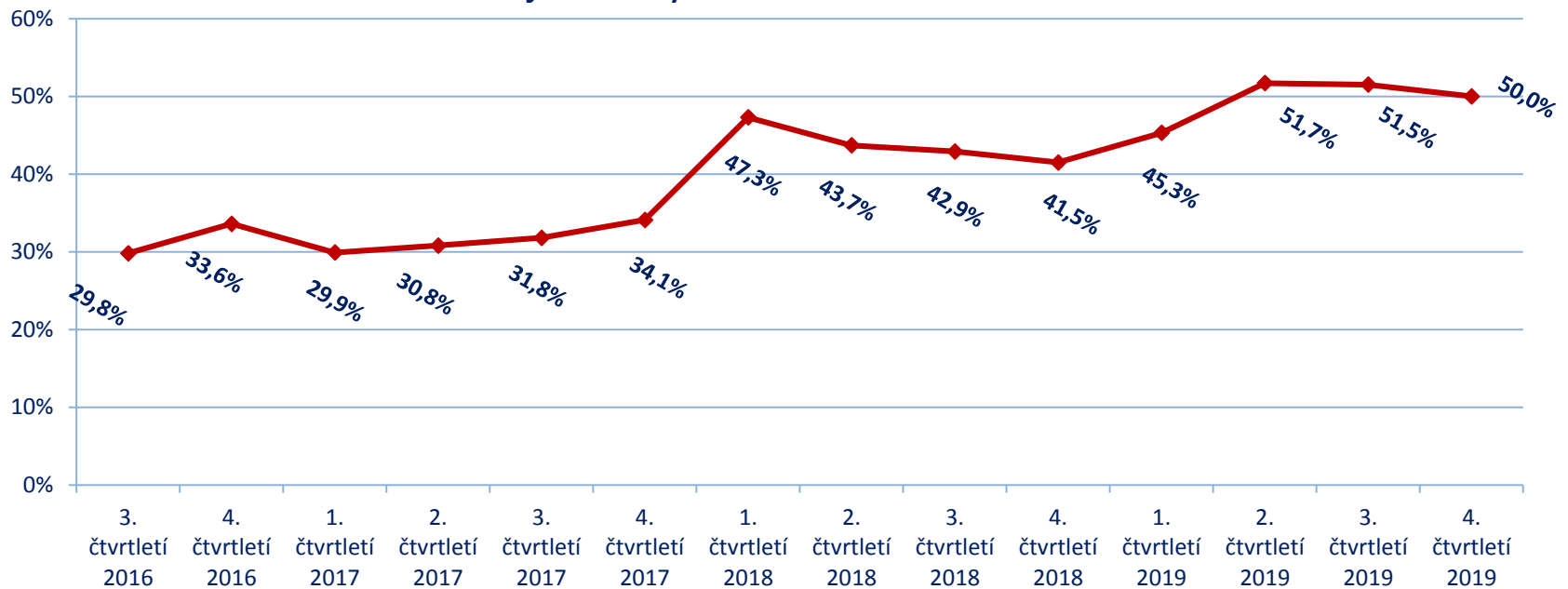
Uvedené procentní hodnoty představují váženou relativní četnost, vahami jsou tržby

ZAJIŠTĚNÍ VÝVOZU PROTI KURZOVÉMU RIZIKU

- Podíl finančního zajištění exportu se **téměř celý rok 2019 drželo na úrovni 50 %** (tj. zhruba 50% část vývozu byla zajištěna), přičemž 8. čtvrtletí v řadě drží **nad úrovní 40 %**.
  - **Dopad má i rostoucí obava z kurzových výkyvů vlivem mezinárodní situace a případného turbulentního vývoje v této oblasti.**
  - Zajištění vývozu proti kurzovému riziku v ročním horizontu je očekáváno na úrovni **41,0 %**.
- Další formou zajištění je používání eura podniky pro tuzemské platby:
  - Jak je uvedeno dále, podnikatelé v rámci ČR **používají euro dlouhodobě v intervalu zhruba 16 až 20 % transakcí.**
  - **V případě, že by se ČR stala součástí eurozóny, náklady na zajištění (tj. náklady na pojištění proti změnám kurzu, náklady s využíváním dvou měn) by odpadly.**

ZAJIŠTĚNÍ VÝVOZU PROTI KURZOVÉMU RIZIKU

Zajištění vývozu v daném čtvrtletí

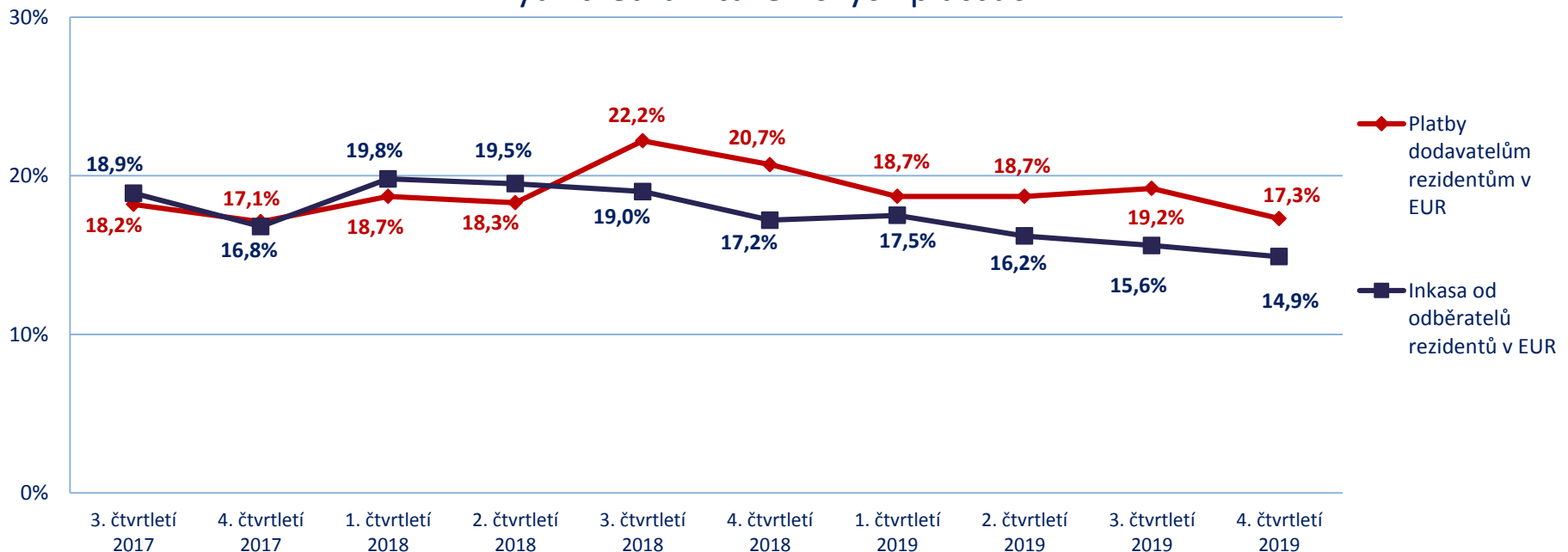

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za příslušná čtvrtletí.

POUŽÍVÁNÍ EURA V TUZEMSKÝCH TRANSAKČÍCH

- Vysoká otevřenost české ekonomiky a její zapojení do globálních řetězců
  - Je zřejmé, že podnikatelé v rámci ČR **používají euro dlouhodobě v intervalu od cca 16 do 20 %** transakcí, byť podíl inkasa odběratelů v eurech se aktuálně dostal mírně pod 15 %. Eurové transakce jsou používány i mezi odběrateli a dodavateli – rezidenty.
  - Nákupy i prodeje v eurech **omezují kurzové riziko a snižují transakční náklady**. Tento ukazatel ilustruje dobrovolnou motivaci podnikatelů/firem využívat evropskou měnu a odráží i význam mezinárodního obchodu pro ČR a jeho zapojení do globálních řetězců.

Využití eura v tuzemských platbách

PLATEBNÍ MORÁLKA ODBĚRATELŮ

JAKÁ JE PLATEBNÍ MORÁLKA ODBĚRATELŮ RESPONDENTŮ, ZDA PROVÁDĚJÍ ÚHRADU V TERMÍNU:

Platební morálka odběratelů	1. čtvrtletí 2015	2. čtvrtletí 2018	2. čtvrtletí 2019	4. čtvrtletí 2019
faktury zaplacené v termínu	25,0%	26,0%	28,0%	30,0%
do 10 dnů po splatnosti	26,0%	30,0%	26,0%	29,0%
11-20 dnů po splatnosti	22,0%	19,0%	20,0%	16,0%
21-30 dnů po splatnosti	15,0%	14,0%	16,0%	14,0%
31-60 dnů po splatnosti	11,0%	10,0%	10,0%	10,0%
více než 60 dnů po splatnosti	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%

Zdroj: Vlastní tabulka, šetření SP ČR a ČNB, šetření za příslušná čtvrtletí.

PŘIDEJTE SE K ŠETŘENÍ

■ OJEDINĚLÁ SPOLUPRÁCE

- Od roku 2011 provádí Svaz průmyslu a dopravy ČR ve spolupráci s Českou národní bankou pravidelná čtvrtletní šetření. Respondenty jsou podniky z nefinančního sektoru, jejichž struktura je vybrána tak, aby odrážela strukturu české ekonomiky. Od začátku šetření je průměrná hodnota počtu respondentů 168, nicméně tento počet není uzavřený a i Váš podnik může rozšířit řadu respondentů a tím zvýšit vypovídací schopnost zjištění.

■ MÁTE ZÁJEM ZAPOJIT SE DO ŠETŘENÍ?

- Svůj zájem sdělte prosím pracovníkům ČNB zodpovědným za statistické šetření na e-mail. Setreni@cnb.cz, tel.: 224 414 398, kde Vám poskytnou podrobnější informace k obsahu šetření a ke způsobu vyplňování statistického dotazníku.

PŘIDEJTE SE K ŠETŘENÍ

■ ZAMĚŘENÍ ŠETŘENÍ

- Zkoumá makroekonomická i podniková data, uplynulý vývoj i jeho očekávaný vývoj, tvrdá data i subjektivní hodnocení. Otázky jsou rozděleny do oblastí:
  - Ceny
  - Makroindikátory
  - Podnikové indikátory
  - Zajištění vývozu
  - Platby a inkasa
- Šetření nabízí obrázek o aktuálním stavu a očekávaném vývoji podnikatelského prostředí jak z pohledu vnitřních, tak i vnějších podmínek.

■ VYUŽITÍ ŠETŘENÍ

- Šetření Svaz průmyslu a dopravy ČR využívá jako základ pro prosazování zájmů zaměstnavatelů a podnikatelů. Přidanou hodnotu vytváří pohled samotných podniků, na jehož základě může být argumentace věcnější a silnější. Výsledky pomáhají:
  - Poskytnout signály o budoucím vývoji a situaci v podnikové sféře ekonomiky
  - Varovat před možnými problémy, poukazovat na slabá místa a rizika
  - Při tvorbě makroekonomické prognózy ČNB pro účely měnové politiky

DATABÁZE ČASOVÝCH ŘAD

- Dostupná na stránkách ČNB (www.cnb.cz)
  - http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.STROM_SESTAVY?p_strid=ACAA&p_sestuid=&p_lang=CS
  - Databáze časových řad ARAD → Statistická data → Všeobecná ekonomická statistika → Statistická šetření ČNB → Statistické šetření ČNB a SP ČR v nefinančních podnicích

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY
ČESKÉ REPUBLIKY

VÝVOJ EKONOMIKY

ZÁKLADNÍ MAKROEKONOMICKÉ INDIKÁTORY

Ukazatel	Období	Zdroj	Hodnota	Jednotka
HDP - meziroční reálný vývoj (zpřesněný odhad)*	4. čtvrt. 2019	ČSÚ	1,7	%
Hrubá přidaná hodnota ekonomiky v základních cenách - meziroční (bez vlivu daní a dotací)*	3. čtvrt. 2019	ČSÚ	2,4	%
Podíl průmyslu**	2018	ČSÚ	3,6	%
HDP - mezičtvrtletní reálný vývoj (předběžný údaj)*	4. čtvrt. 2019	ČSÚ	0,2	%
HDP - meziroční reálný vývoj (2019/2018)	2019	ČSÚ	2,4	%
Inflace (CPI, meziroční)	1/2020	ČSÚ	1,5	%
Inflace (CPI, průměrná meziroční)	1/2020	ČSÚ	2,8	%
Index cen průmyslových výrobců	12/2019	ČSÚ	2,1	%
Obecná míra nezaměstnanosti 15-64 letých*	12/2019	ČSÚ	2,0	%
Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu (ve věku 15-64 let)	1/2020	MPSV	3,1	%
Počet evidovaných nezaměstnaných	1/2020	MPSV	230,02	tis.
Kurz CZK/EUR - měsíční průměr	1/2020	ČNB	25,215	CZK/EUR
Kurz CZK/USD - měsíční průměr	1/2020	ČNB	22,717	CZK/USD
Cena ropy Brent	20.1.2020	Kurzy.cz	59,26	USD/barel
Reálný meziroční index průmyslové produkce	12/2019	ČSÚ	-3,4	%
Meziroční index průmyslové produkce*	12/2019	ČSÚ	-3,4	%
Meziměsíční index průmyslové produkce*	12/2019	ČSÚ	-0,9	%
Meziroční vývoj nových zakázek v průmyslu	12/2019	ČSÚ	-2,7	%
Meziroční vývoj exportu (b.c., CZK, národní pojetí)	12/2019	ČSÚ	-2,4	%
Meziroční růst importu od začátku t.r. (b.c., CZK, národní pojetí)	12/2019	ČSÚ	-1,5	%
Saldo obchodní bilance (národní pojetí)	12/2019	ČSÚ	149,0	mlrd.Kč
Úrokové sazby korunových úvěrů poskytnutých bankami nefinančním podnikům v ČR nové obchody (bez kontokorentů, revolvingů a kreditních karet)	12/2019	ČNB	3,62	%

Pozn.: Data dostupná ke dni 21. 2. 2020

*očistěno o sezónní vlivy a/či rozdílný počet pracovních dní u některých ukazatelů

** podíl hrubé přidané hodnoty odvětví průmyslu (NACE: B,C,D,E předběžná data 2018) na celkové hrubé přidané hodnotě všech odvětví ekonomiky

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY
ČESKÉ REPUBLIKY

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY ČR

WWW.SPCR.CZ

TWITTER: [@SVAZPRUMYSLU](https://twitter.com/SVAZPRUMYSLU)

YOUTUBE: [SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY ČR](https://www.youtube.com/SVAZPRUMYSLU)